

Hallingtinget

LVK

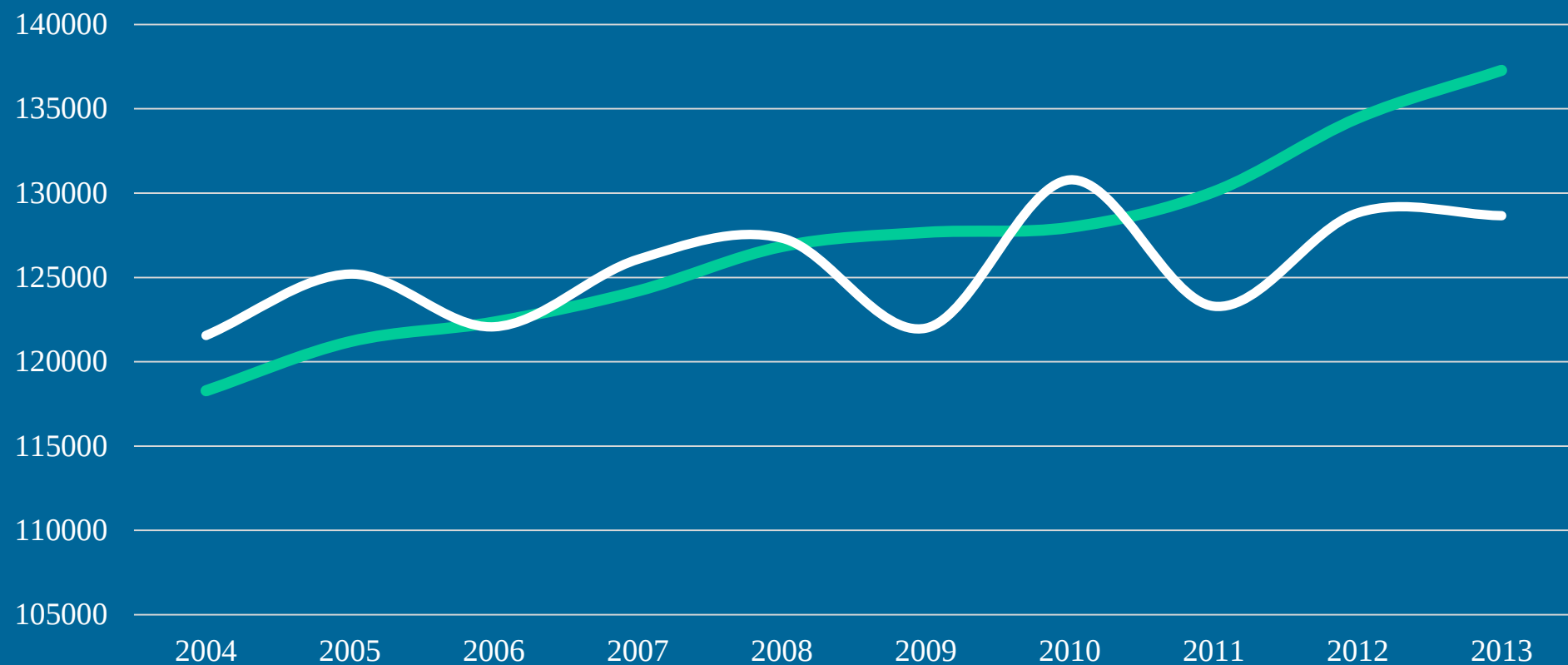
- Stiftet i 1977:
 - Ivaretar vertskommunenes interesser om vannkraftutbygging.
 - Partipolitisk nøytral.
- 174 kommuner fra 17 (16) fylker:
 - Typisk distriktskommuner med lavt innbyggertall.
 - 3 av 4 medlemskommuner har en samlet økonomi på eller under gjennomsnittet.
 - 10-15 medlemskommuner har høye inntekter pr innbygger, det skyldes kombinasjonen av store utbygginger og få innbyggere.

Hvem er vi?

- Landsmøtet
 - Landsstyret (16+1)
 - AU (3+1)
 - Energirådet
 - Eiendomsskatteutvalg
 - LVK Ung
-
- Men hva nå? Etter regionreform og ønske om øket aktivitet.

Produksjonen øker mer enn forbruket

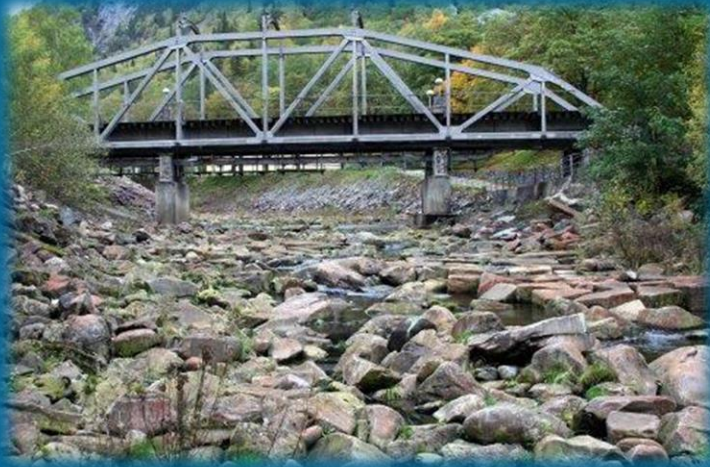
Kilde: SSB

09.05.2018

Hvorfor har dere kraftrettigheter?

- Vannkraft er klimavennlig, **ulempene lokale**
 - Enhver kraftutbygging medfører inngrep i naturmiljøet
- Kommunene har krav på en **varig andel** av **verdiskapingen**
 - Bevare en del av verdiskaping i distriktet som avgir sine naturressurser
- Lange **tradisjoner** i Norge for at lokalsamfunnet skal sitte igjen med andel av verdiskaping

Regulerte vassdrag

Hvordan fordeles vannkraftformuen? – Hvem får hva?

- **Eierinntekter**
 - Utbytte til **staten** som eier av Statkraft
 - Utbytte til **eierkommunene** som eier lokale og regionale kraftverk
- **Skatteinntekter**
 - Naturressursskatt til **fylkes- og vertskommunene**
 - Eiendomsskatt til **vertskommunene**
 - Overskuddsskatt (inntektsskatt /selskapsskatt) til **staten**
 - Grunnrenteskatt til **staten**
- **Konsesjonsinntekter**
 - Konsesjonsavgifter til **vertskommunene og staten**
 - Konsesjonskraft til **vertskommunene og fylkeskommunene**
 - Næringsfond til **vertskommunene**

Vertskommunenenes «kraftinntekter» 2016/2018

- Vertskommunenenes kraftinntekter utgjør årlig mellom 4 til 6 milliarder kroner
 - Kr 4,12 milliarder i 2016/2018
- Inntektene varierer bl.a. med endring i kraftpriser

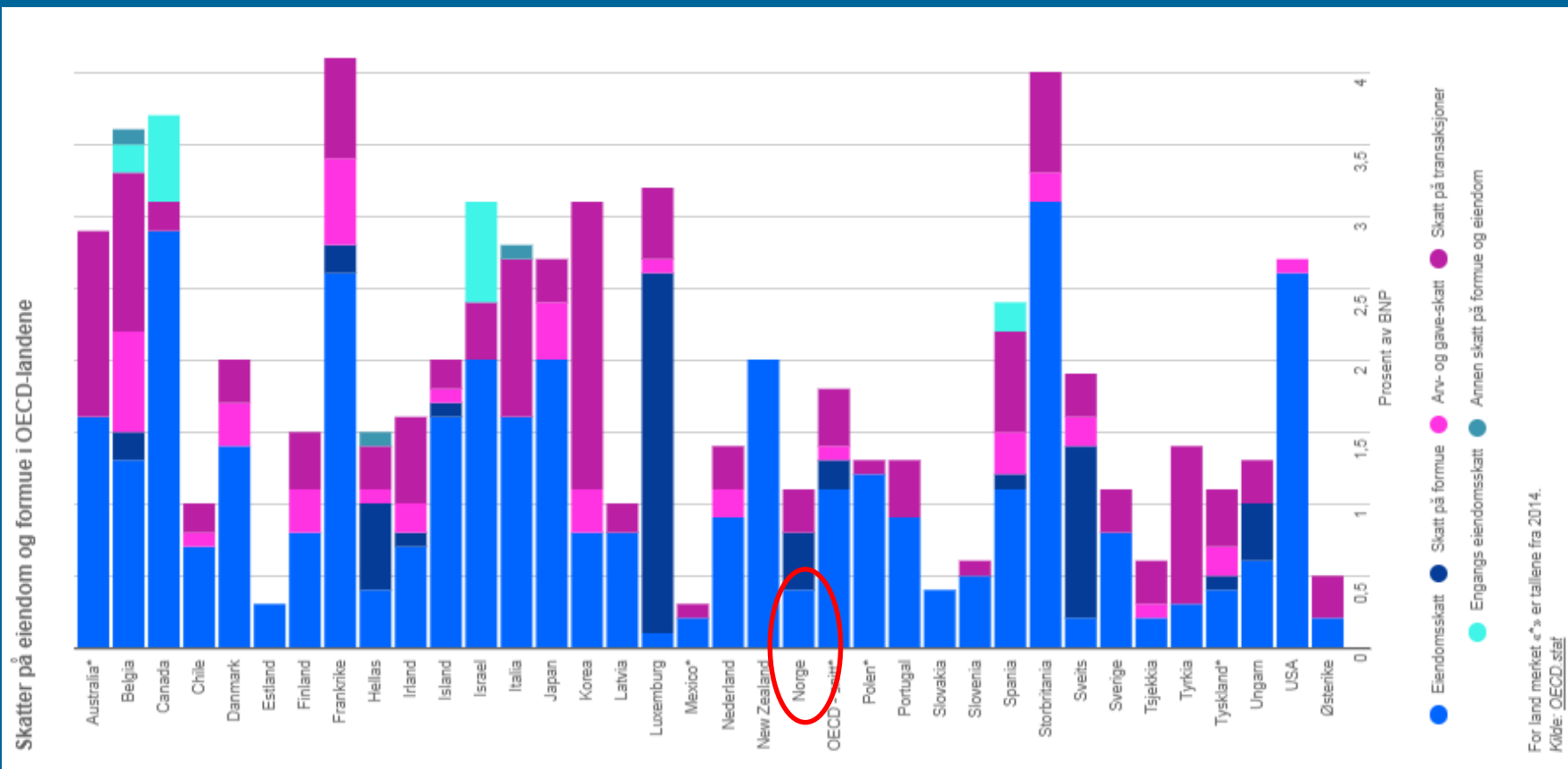

EIENDOMSSKATT PÅ VANNKRAFTANLEGG

Eiendomsskatt

- Begrunnelse:
 - Kommunenes andel av lokal verdiskapning
 - Robust skatteform
 - Stabil
- Eiendomsskatt på kraft
 - Vannkraftanlegg: **Kr 1,58 milliarder** (2018)
 - Kraftlinjer: **Kr 560 millioner** (2016)

Truer eiendomsskatten Norges konkurranseevne?

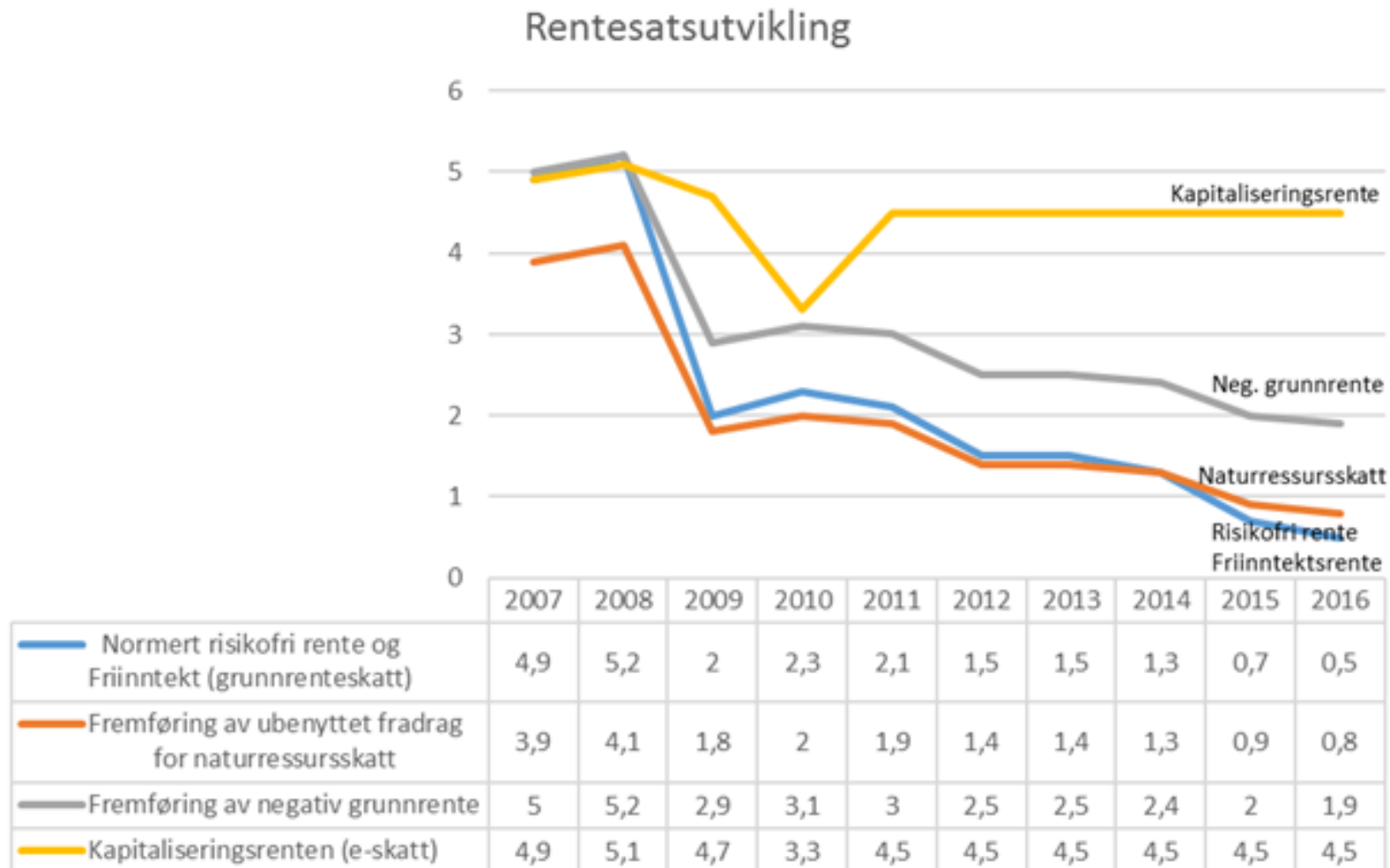
Eiendomsskatt

Makstaksaken

- **Lovbestemt tak** for vannkraftanleggenes verdi (makstak)
 - Utgangspunktet er antatt salgsverdi
 - Makstaket: Eiendomsskatten ikke høyere enn 2,74 kr/kWh
 - Skatterabatt til de mest lønnsomme anleggene
- Makstaknivået ble hevet fra 2,35 til 2,74 kr/kWh i 2012-2013, men ikke fjernet
- Medfører **NOK 320 mill.** i årlig inntektsøkning

Kapitaliseringsrenta

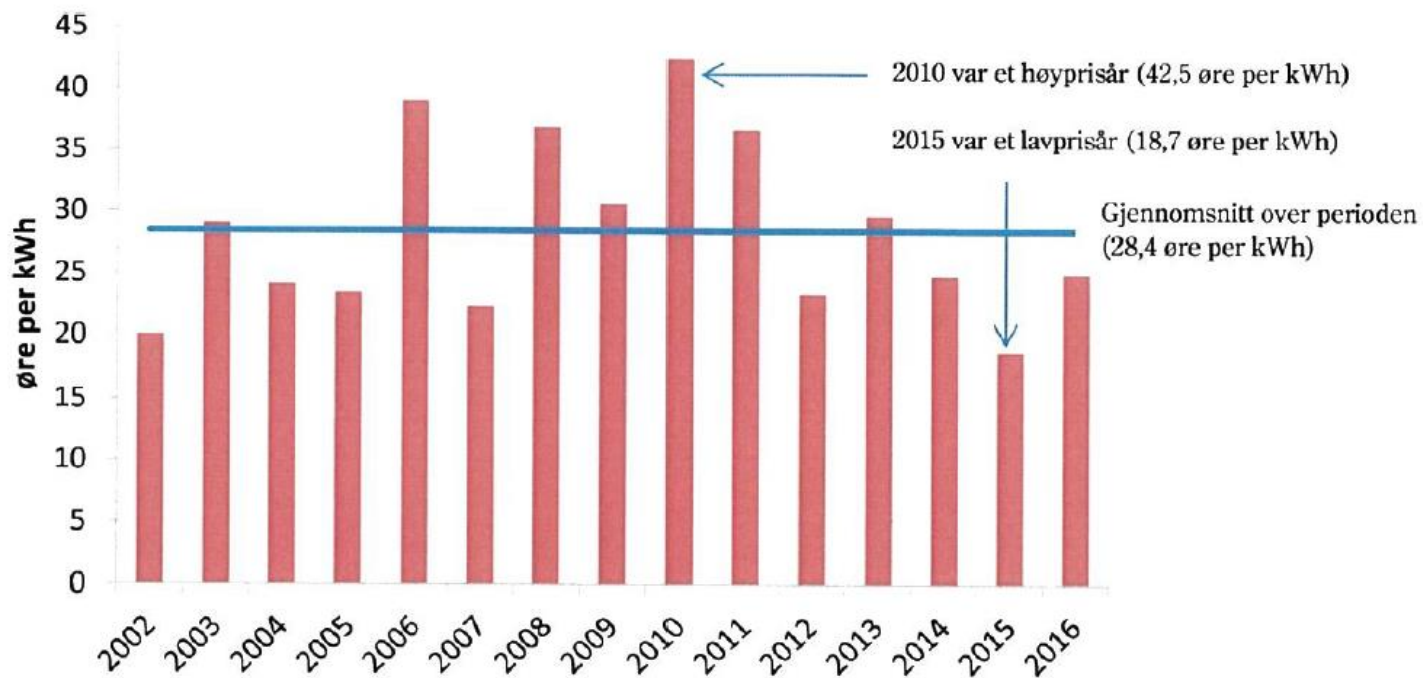

Saken i et nøtteskall

- Vannkraftanleggenes eiendomsskatt skal bygge på **reelle markedsverdier**
 - Kombinasjon av kraftpris og kapitaliseringsrente
- SFS: Beregnet markedsverdi ned **87 mrd kr på to år** fra 2016 til 2018
 - 380 mill. kr reduserte eiendomsskatteinntekter fra 2016 til 2017
 - 206 mill. kr reduserte eiendomsskatteinntekter fra 2017 til 2018
- LVK: Nedgangen samsvarer ikke med de reelle markedsverdier
- Kapitaliseringsrenten må, som før, justeres i samsvar med generell rentenedgang

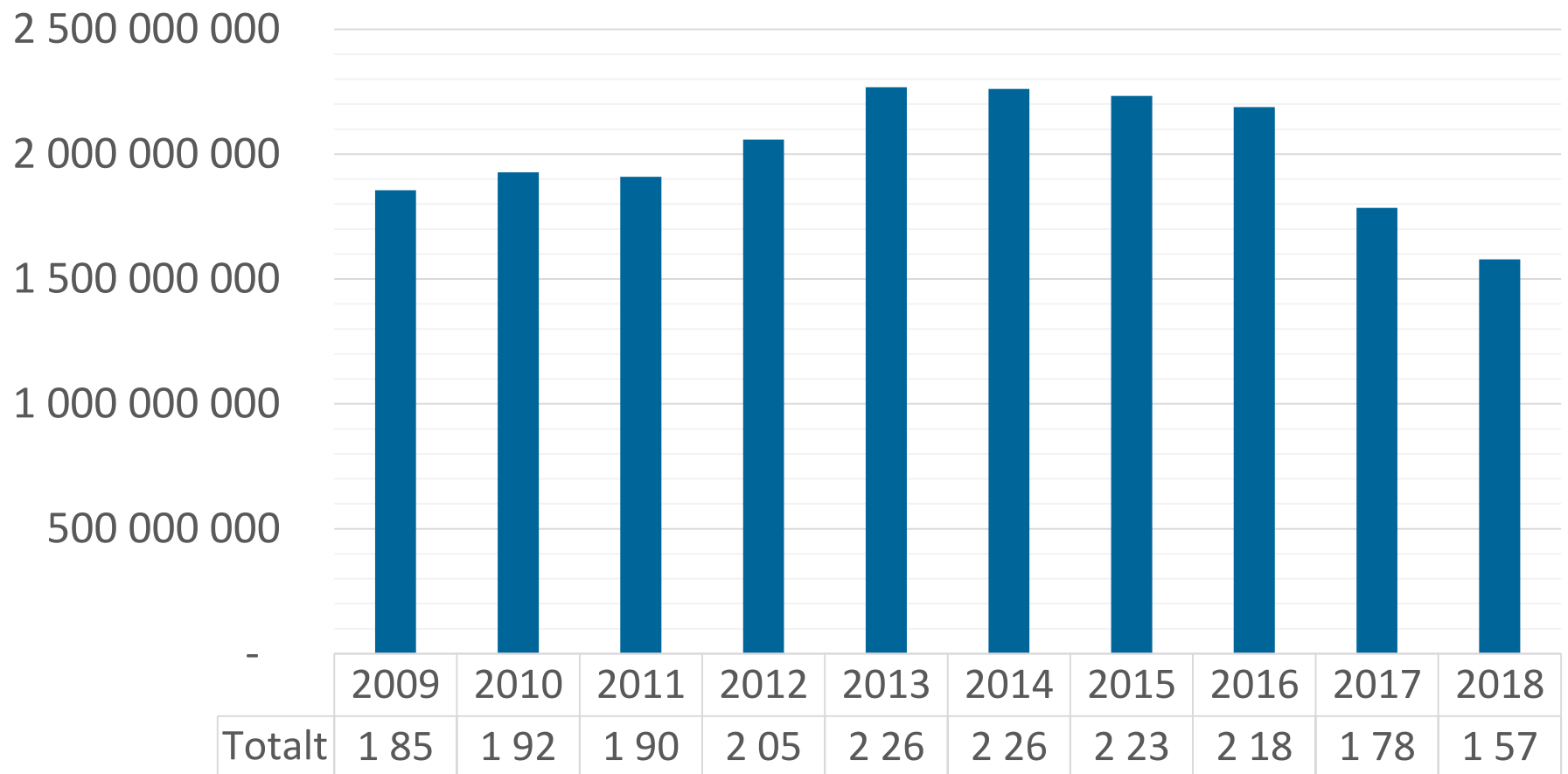
Kraftpriser

Figur 1. Årlig kraftpris (systempris på Nord Pool). 2002-2016

Kilde: Nord Pool.

Eiendomsskattteinntekter fra vannkraftanlegg over 10.000 kVA

Eiendomsskattens fremtid i en global økonomi

Google, Facebook, Amazon og Apple raner nasjoner | Joacim Lund

JOACIM LUND KOMMENTATOR
ERT: 08.NOV.2017 07:43 | PUBLISERT: 07.NOV.2017 19:30
[a](#) KOMMENTAR

I årevis har Statkraft spart milliarder i skatt på å flytte penger til Belgia. Nå har Skatteetaten fått nok.

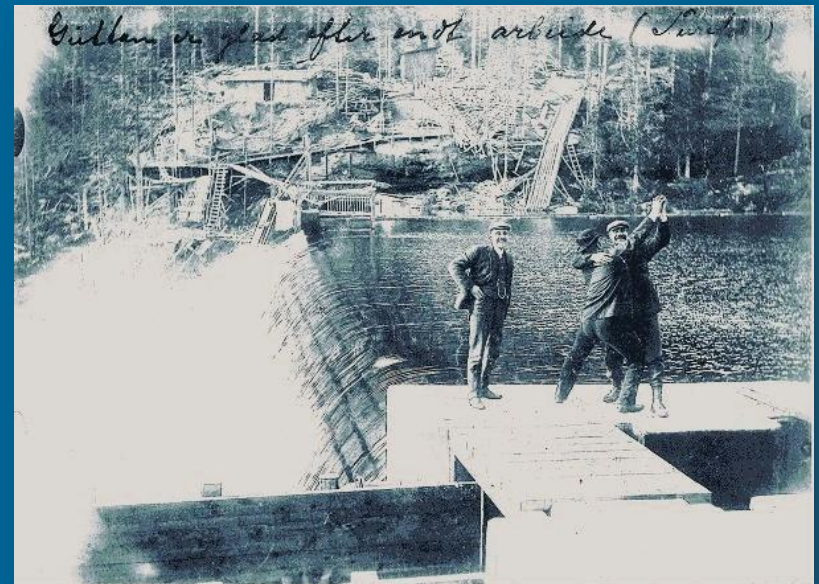
SIGURD BJØRNSTAD
OPPDATERT: 13.SEP.2016 05:45 | PUBLISERT: 13.SEP.2016 05:45

NATURRESSURSSKATT

Naturressursskatt

- Særskatt for kraftforetak
- Innført i 1997 ved kraftskattereformen
- Begrunnelse
 - Sikre vertskommunene stabil inntekt fra lokal verdiskapning
 - Kommunenes andel av grunnrenten:

Fastsettelse av naturressursskatten

Grunnlag: 1,3 øre/kWh av produksjonen

– 1,1 øre/kWh til vertskommunen

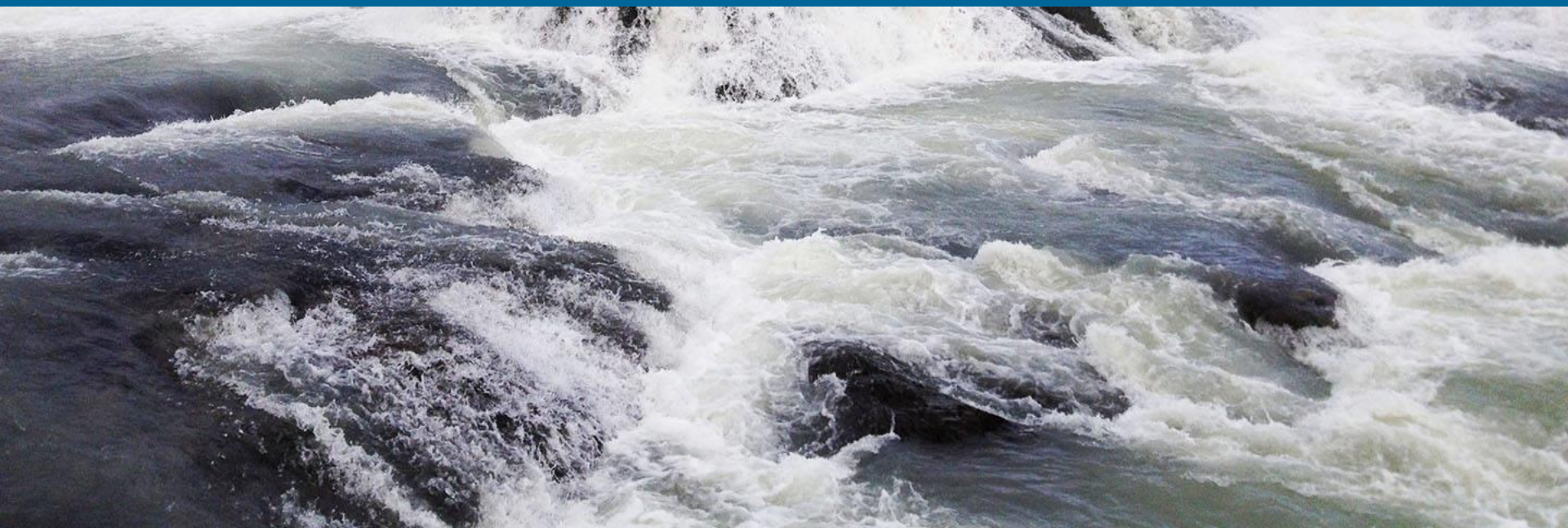
– 0,2 øre/kWh til fylkeskommunen

- Produksjonsgrunnlaget: 7 års rullerende gjennomsnitt
- Samordnes med overskuddsskatten til staten
- Vannkraftverk over 10 000 kVA
- Vertskommunenenes andel utgjorde ca kr 1,35 milliarder i 2016

Naturressursskatten bør verdisikres

- Skattesats på 1,1 øre/kWh har stått uendret siden 1997
- Løpende realverdi reduseres i takt med inflasjon
 - Ca -700 mill kr fra 1997
- LVKs forslag:
 - Må stoppe videre fall i realverdi
 - Verdisikring for fremtiden
- Sundvolden-erklæringen:
 - «Regjeringen vil la den enkelte kommune beholde mer av sine egne skatteinntekter».
 - Det skatterettslige syn Høyre tidligere har forfektet om verdisikring

09.05.2018

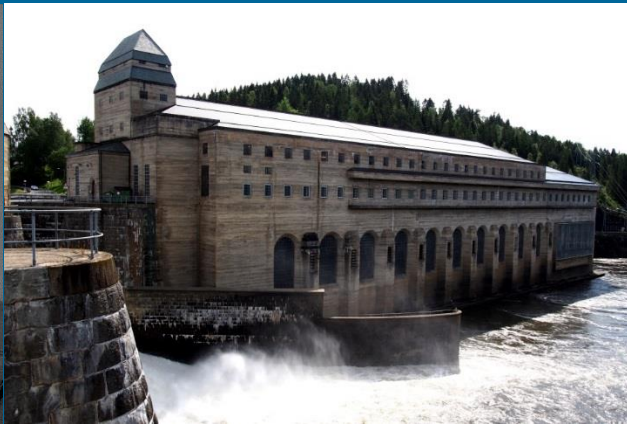
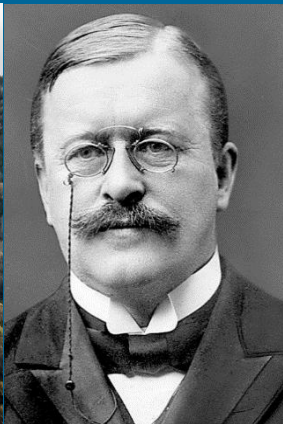
GRUNNRENTESKATT

Grunnrenteskatten

- Særskatt for kraftforetakene
- Tilfaller staten
- Begrunnelse: Naturen som innsatsfaktor tilhører samfunnet og skal komme fellesskapet til gode
- Økning i grunnrenteskattesatsen de siste årene

- Grunnrenteskatten kommer til fradrag i eiendomsskatten
 - Høyere grunnrenteskatt = lavere eiendomsskatt
 - Økonomisk betydning for kommunene antas å være minus 100-150 mill kr/år
 - LVK mener koblingen bør oppheves

KONSESJONSORDNINGENE

Hva er konsesjonskraft?

- Eiere av større vannkraftverk (konsesjonær) plikter å levere en **andel av kraften** som produseres til de berørte kommuner til **selvkostpris**
- NVE **beregner og fordeler** konsesjonskraften mellom berørte kommuner
- «*Avgitt kraft kan kommunen nytte **etter eget skjønn.***»

Hva er omfanget av konsesjonskraftordningen?

- Vannkraftproduksjon Norge 2016: **144 TWh**
 - 144 000 GWh
- Tildelt konsesjonskraft: **8,7 TWh**
 - 8700 GWh
- Kommunens uttak begrenset til behovet for **alminnelig elforsyning** i kommunen
- Vertskommunene får ca. 5 TWh
- Overskytende kraft går til fylkeskommunen

Hva er verdien av konsesjonskraftordningen?

- Verdien varierer med
 - Kraftprisen og
 - Kostprisen (selvkostpris + innmatingskostnader)
- Netto, skattefrie inntekter totalt: 1 – 1,4 milliarder kr/år
- 1 øre/kWh = 87 millioner kr

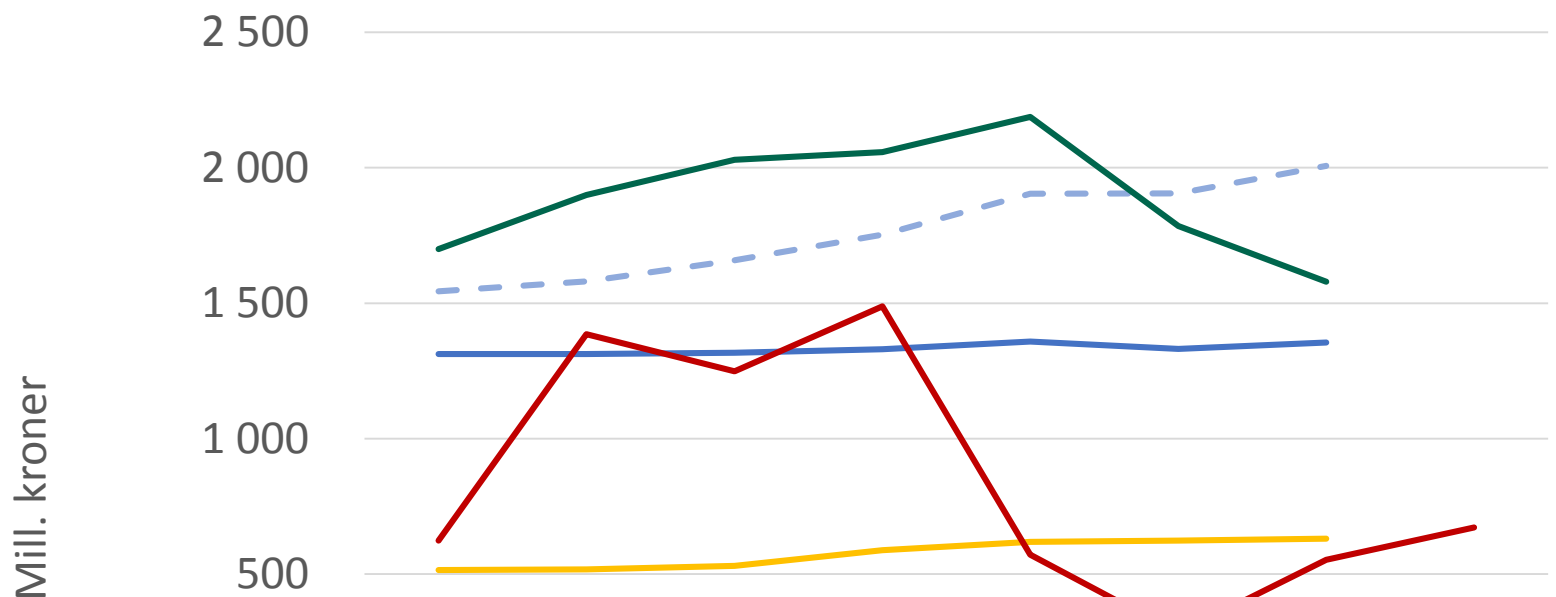
Hva er konsesjonsavgifter?

- Lovbestemt rettighet for vertskommunene
- Konsesjonsavgifter er **årlige avgifter** som en kraftverkseier **plikter å betale til kommunene** som blir **berørt av en regulering eller utbygging**

Hvorfor har vi konsesjonsavgifter?

- Todelt begrunnelse:
 - Kompensasjon for miljøskader og lokale ulemper som ikke kompenseres på annen måte
 - Gi kommunen en andel av verdiene som blir skapt ved utbyggingen og/eller reguleringen

	2005	2006	2008	2010	2014	2015	2016	2017
— Naturressursskatt	1 312	1 312	1 317	1 330	1 359	1 332	1 354	
- - Verdisikret naturressursskatt	1 544	1 581	1 658	1 753	1 904	1 906	2 007	
— Eiendomsskatt (inntektsår)	1 700	1 900	2 030	2 058	2 188	1 785	1 579	
— Konsesjonsavgift	515	517	530	588	619	624	631	
— "Verdien av konsesjonskraft"	623	1 386	1 248	1 488	572	281	553	673

AKTUELLE SPØRSMÅL

EUs Energiunion

- ..eller EUs tredje energimarkedspakke
- ..eller ACER
- Salg av arvesølvet?
- Suverenitetsavståelse i strid med Grunnloven?
- Strømprisene fyker i været
- Effektkjøring ødelegger norsk natur
- Et viktig sikkerhetspolitisk, forsyningssikkerhetsmessig, klimamessig og markedsmessig grep
- Men går det for langt ut fra vitale nasjonale interesser i vannkrafta?

Vitale norske interesser

- Offentlig eierskap til vannkrafta
- Egne skatte- og konsesjonsordninger
- Egne miljøkrav i konsesjonsvilkår og manøvreringsreglement
- Kontroll på kraftprisen
- Kontroll på naturinngrepene ved effektkjøring
- Kontroll på kraftutvekslingen mot utlandet

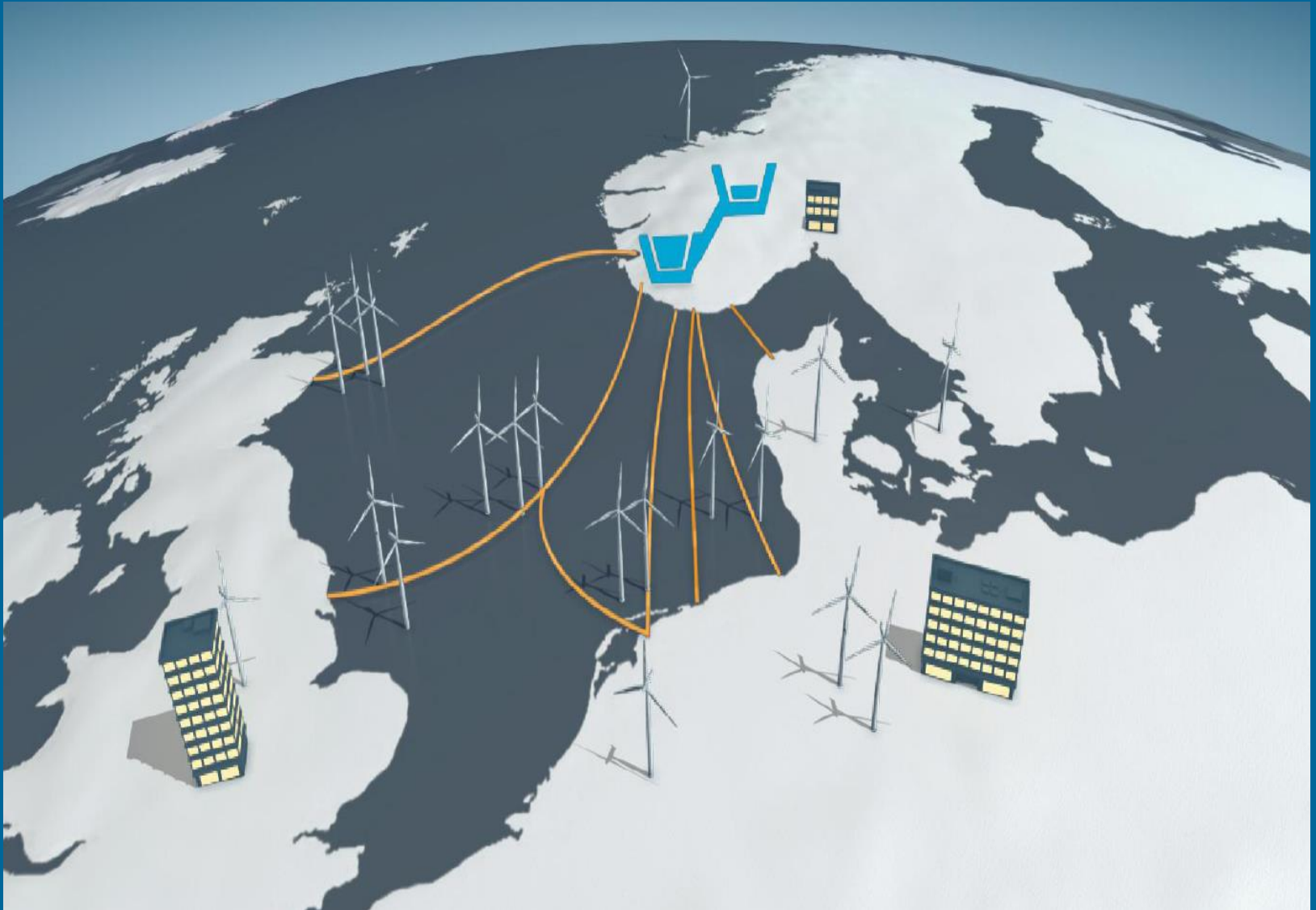
Energiunionen

- EØS-avtalen art 125:
- «*Denne avtale skal ikke på noen måte berøre avtalepartenes regler om eiendomsretten.*»
- Vi ser ikke spor av at skatte- og konsesjonsordninger *på produksjonsanleggene* blir berørt av tredje energimarkedspakke
- Vi ser ikke spor av at konsesjonsvilkårene, herunder *drifts- og miljøvilkårene* for produksjonsanleggene blir berørt

LVKs syn på Energiunionen

- Norge må være en pådriver for fornybarsamfunnet
- De institusjonelle ordninger vi i dag har på vannkraftsektoren må videreføres i møte med en europeisk energiunion
 - **Nasjonal råderett** over energiresursene
 - **Konsesjonsregler** som sikrer kontroll med utnyttelsen av vannkraftressursene
 - **Skatteordninger** som sikrer at vertskommunene får sin rettmessige verdiandel og kompensasjon for inngrep i og bruk av lokal vassdragsnatur
 - Både klima og natur skal ivaretas!

09.05.2018

Energiunionen og kraftprisen

- Overføringskabler til Sverige fra 1960 og til Danmark fra 1976
- Nordlink (Statnett) til Tyskland i 2020
- NSN Link (Statnett) til Storbritannia i 2021

Kraftutvekslingen kommer uavhengig av energiunionen, men vilkårene vil bli bestemt av unionens regelverk

Det er antatt høyere kraftpriser i Norge pga kraftutvekslingen, men ikke dramatisk høyere

I Norge sier NVE

NVE publiserte i 2016 for første gang en analyse av kraftmarkedsutviklingen frem mot 2030. I årets analyse stiger kraftprisen fra 23 øre/kWh i 2017 til 30 øre/kWh i 2030. Det er på nivå med kraftmarkedsanalysen fra 2016.

- Det bygges nå to nye utenlandskabler fra Norge. Disse kan presse kraftprisen i Norge litt opp. Samtidig investeres det i mye ny vindkraft, som trekker prisene noe ned. Det som likevel har mest å si for norsk kraftpris, er om EUs klimapolitikk gir en høyere pris på klimagassutslipp, eller ikke, sier avdelingsdirektør Anne Vera Skrivarhaug i NVE.

Energiunionen og effektkjøring

- Alle faginstanser er enige i at det både miljømessig og prismessig vil være gunstig med en kobling mellom vannkraftproduksjon, som kan lagres, og ny fornybar energi som sol og vind.
- Effektkjøring av norske vannkraftanlegg vil ha negative virkninger for naturmiljøet
- Både fra myndighets- og forskningshold er uttalt at effektkjøring med utslipp til elv er uakseptabelt, men utslipp til hav eller innsjø kan være greit.
- Det vil være konsesjonsvilkår og markedsmekanismer som bestemmer driften

LVK

- Det er noen *åpenbare fordeler* ved tredje energimarkedspakke, herunder sikkerhetspolitisk, forsyningssikkerhetsmessig, klimamessig og kommersielt
- Det er noen *åpenbare ulemper* ved tredje energimarkedspakke, herunder et uavhengig EU-byrå ACER, en nasjonal reguleringsmyndighet, RME, uavhengig og uten instruksjonsrett for norske myndigheter, som er tillagt konsesjonsrettslig myndighet i energiloven

LVK forts.

- Norske myndigheter må sikre norske interesser gjennom lov og forskrift, som både ligger innenfor handlingsrommet etter tredje energimarkedspakke og som regulerer spørsmål som ellers kan tilligge RME.
- Eks: Funksjonelt skille
- *«Hovedprinsippet i høringsnotatet er at departementet vedtar forskrifter, mens reguleringsmyndigheten håndhever regelverket og kan fatte uavhengige enkeltvedtak. Departementet mener et slikt prinsipp som et utgangspunkt gir en hensiktsmessig og ryddig arbeidsdeling»*

«Det er vanskelig å spå – især om fremtiden»

- *«(..)da EØS-avtalen ble vedtatt i 1992 ble det lagt til grunn at norsk energisektor i svært liten grad ville bli berørt av EU/EØS-retten. Dette har etter hvert vist seg å ikke holde stikk. (..)EUs energiregler gjelder fullt ut for Norge gjennom EØS-avtalen, uten særskilte unntak av betydning (..) Norge er i en særstilling innenfor energiområdet i europeisk sammenheng.»*

Forslag til endringer i vannforskriften

- Sendt på høring 5. oktober 2017 – frist 15. januar 2018
- Forslaget: Flytte myndighet fra fylkeskommunen til Fylkesmannen, Miljødirektoratet og **KLD/OED**
- I kraft allerede fra 1. juli 2018...

LVKs høringsuttalelse til endringer i vannforskriften

- *Klima- og miljødepartementet og Olje- og energidepartementet foreslår fundamentale endringer i organiseringen av vannforvaltningen, som fjerner dagens lokaldemokratiske forankring og overfører de oppgaver som i dag tilligger fylkeskommunene til staten. Forslaget strider mot de planrettslige samordnings- og samhandlingskrav plan- og bygningsloven er tuftet på, strider mot de tverrpolitiske føringer for regionreformen og bryter med det nærhetsprinsippet EUs vanndirektiv og den norske vannforskriften har som utgangspunkt.*
- *LVK går imot de fremsatte lov- og forskriftsendringer og anbefaler en videreføring av dagens organisering av vannforvaltningen.*

Vanndirektives nærhetsprinsipp

- «*Decisions should be taken as close as possible to the locations where water is affected or used.*»
- Med endringsforslaget vil beslutningene bli truffet på departementsnivå

Kompetansen i fylkeskommunene

- Fylkeskommunene fikk ansvar for å utarbeide vannforvaltningsplanene i 2010
- FK fratas oppgaven i strid med forutsetningene i regionreformen
- Mister den kompetansen som er bygget opp i fylkeskommunene

Rapport om regionreformen, 1. februar

- *Dagens organisering av vannforvaltningen medfører at avveininger og skjønnsvurderinger som er nødvendige for omforent plan for forvaltningen innen vannregionene, underlegges direkte folkevalgt innflytelse. Samtidig skal de regionale vannforvaltningsplanene godkjennes av Klima- og miljødepartementet – noe som sikrer ivaretagelse av de nasjonale målsettingene, samtidig som det styrker planenes virkning overfor øvrige berørte sektorer. Utvalget mener regjeringens forslag om å frakoble de regionale vannforvaltningsplanene fra plan- og bygningsloven, og å flytte ansvaret som regional vannmyndighet fra fylkeskommunene*
- *til statlig nivå, er i motstrid til både intensjonen med plan- og bygningsloven som en samordningslov og målet med regionreformen.*